

"Hem zeminin sahifesinde yüz binler envâi beraber, birbiri içinde, kalem-i kudretiyle hatasız, kusursuz yazmak..." misalle izah eder misiniz?

"Hem zeminin sahifesinde yüzbinler envai, beraber birbiri içinde kalem-i kudretiyle hatasız, kusursuz yazmak; bir tek Vahid-i Ehad-in sikkesi olduğundan, şu âyetle güneş gibi vahdâniyeti ispat etmekle beraber, güneşin tulû ve gurubu gibi kolay ve kat'î, kıyamet ve haşri gösterir."(1)

Buna bütün kâinat, mevcudat ve eşya şahid ve misaldir.

Arılar, karıncalar, kuşlar, balıklar, insanlar, bitkiler, gökyüzü, yıldızlar, atomlar hepsi Allah'ın kudretinin birer mucizesi, kusursuz ve hatasız birer eseri ve sanatıdır.

"Yedi göğü birbiriyle tam bir uygunluk içinde yaratan O'dur. Rahmân'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Gözünü çevir de bir bak, bir bozukluk görebiliyor musun? Sonra gözünü tekrar tekrar çevir de bak; (kusur arayan) göz aradığını bulamadan bitkin olarak sana dönecektir." (Mülk, 67/3-4)

Bir şeyin güzel veya çirkin olmasının ölçüsü, o şeyin mükemmel olup olmadığına bağlıdır. Bir şeyin mükemmelliği ise, o şeyin kendi varlığının gayesi doğrultusunda hizmet edip etmemesine bağlıdır. Bu da, o şeyin dışı yansıyan durumunun nizamlı olup olmamasına bakar. Bir şeyin tertipli olup olmaması ise, içinde bulunduğu ve parçası olduğu bütünün hak-hukukuna riayet edip etmemesine göre kıymet alır.

Mesela, bir gözün mükemmelliği onun *-yaratılış maksadı olan-* varlıkları görmesidir. Varlıkları görmesi ise, mevcut güneş ışıklarının yansıma kanunlarına ayak uydurmasıyla mümkündür. Buna göre eşyayı gören bir göz, sadece kendi mükemmelliğine değil, aynı zamanda güneşin, atmosferin ve güneş sisteminin de mükemmelliğine delalet etmektedir. Çünkü gözün düzgün görebilmesi için, bu sistemin mükemmel işlemesi gerekir. Gözün az veya çok ışıklar karşısında seyyaliyete sahip olması yanında, görme fiilinin tahakkuk etmesi için gereken ışık dalgalarının, ışığın kırılma kanunlarının, görme frekanslarının iyi ayarlanması gerekir.

Keza bir kulağın mükemmelliği onun yaratılış gayesi olan sesleri işitmesine bağlıdır. Sesleri işitmesi için kulağın mevcut sistemde yaratılması yanında, içinde bulunduğu atmosfer sisteminde de işitmeyi sağlayan bir frekansın ayarlanması şarttır. Madem, mevcut olan sistem bu maksadın tahakkukuna hizmet ediyor, öyleyse mükemmel bir sistem işliyor.

Mesela, yer çekim kanunu olmasaydı, sadece feza boşluğuna atılmak gibi bir tehlikeyle karşı karşıya kalmazdık, aynı zamanda bir lokma ekmeği bile yutamazdık. Yani, iç sistemimizin düzgün çalışması da bu yer çekim kanunun varlığına bağlıdır. Bu bir mükemmelliktir. Kâinatın bütün unsurları, bütün sistemleri milyarlarca seneden beri aynı mükemmellikte çalışıyor. Aksi takdirde şimdiye kadar elli defa kıyamet kopmuştu.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Beşinci Söz, Birinci Şule.](#)